

SVENS BIBELOVERSIGT - FØRSTE OG ANDEN SAMUELSBOG

Bøgernes hvem, hvad, hvor:

Samuelsbøgerne begynder en systematisk historisk beretning om Israel som kongedømme. En styreform der kendetegner Israel over de næste fem hundrede år.

Forfatter:

I den jødiske bibel udgør Samuelsbøgerne én bogrulle, mens de i den græske oversættelse, Septuaginta, blev opfattet som et samlet værk sammen med Kongebøgerne, opdelt i fire bøger, sådan som de fremstår i vores bibel.

På baggrund af udtalelsen i 1 Krøn 29:29 blev Samuel, Natan og Gad opfattet som forfattere til disse bøger. For Samuel kan dette højst dreje sig om 1 Sam 1-24, fordi kap.25:1 beskriver hans død.

I 1 Sam 27:6 er der en henvisning til rigets opdeling efter kong Salomo og dette tyder på, at værket i dets endelige form, har været under en senere redaktionel bearbejdning (se også 1 Sam 2:18 sammen med Jos 10:13).

De meget levende beskrivelser og nøjagtige detaljer efterlader dog ingen tvivl om, at kildematerialet, der er blevet bearbejdet, bygger på øjenvidneberetninger.

Tidspunkt:

Bogen begynder i den sidste periode af dommerperioden, hvor Eli fungerede som dommer, ca. 1105 f.Kr. og ender ved slutningen af Davids liv, ca. år 970 f.Kr., i alt en periode på 125 år.

Motiv:

Bøgerne behandler overgangen fra det profetiske dommerstyre, som begyndte under Moses og sluttede med Samuel, og forklarer hvorfor og hvordan Israel blev et kongedømme.

På den ene side viser disse bøger, hvordan Israels konger ikke levede op til Guds høje kongeideal og på den anden side, hvordan der igennem David, blev lagt et grundlag for et Messias-håb.

Derved formidler bøgerne både et kald til omvendelse og et løfte om håb. Historien slår fast, at det fortsat er Gud, der i sidste ende styrer Israels skæbne.

Bøgernes Opbygning:

1. Samuelsbog:

1:1-7:17

1:1- 3:21

4:1-7:17

Samuels tidlige år:

Eli og den unge Samuel

Guds dom over Israel og Elis hus.

Guds livsbekræftende nærvær og Israels oprejsning under Samuels dommerskab.

8:1-15:35

Etableringen af kongedømmet under Saul.

8:1-12:25

Gud udvælger Saul som Israels første konge

13:1-15:35

Gud vrager Saul som konge

16:1-31:13

Davids farlige vej til tronen

16:1-17:58

David introduceres til Sauls hof

18:1-20:42

Davids forhold til Sauls søn Jonatan

21:1-26:25

David som fredløs og forfulgt

27:1-30:31

David går over til Israels fjender, filistrene

31:1-13

Kong Saul og hans sønners død ved filistrenes hænder.

2. Samuelsbog:

1:1-9:13

David etablerer sit kongedømme

1:1-4:12

Borgerkrig, Davids forhold til resterne af Sauls rige

5:1-8:18

David sikrer sit kongedømme

5:1-5

David bliver hele Israels konge

5:6-16

David etablerer Jerusalem som sin hovedstad

5:17-25

David nedkæmper filistrene definitivt

6:1-23

David bringer Arken til Jerusalem

7:1-29

Gud indgår en pagt med David og hans slægt

8:1-18

David etablerer Israel som stor-

rige

9:1-13

David holder sin pagt overfor Sauls søn Jonatan

10:1-20:26

Davids fald og dets konsekvenser

10:1-12:31

Davids ægteskabsbrud med Batseba

13:1-18:33

Opløsningen i Davids familie

13:1-39

Amnon krænker sin søster og dræbes af sin bror Absalom

14:1-18:33

Absaloms kup mod sin far David

19:1-20:26

David genindsættes som konge i både Juda og Israel

21:-24:25

Efterskrift over Davids kongedømme

21:1-14	Davids opgør med Sauls forsyn- delse overfor Gibeonitterne
21:15-22	Heltegerninger mod filisternes kæmper
22:1-23:7	Davids digte, som hyldest til Guds frelse og Guds pagt
23:8-39	Flere heltegerninger af Davids mægtige mænd
24:1-25	Guds opgør med Davids syndige selvsikkerhed

Bøgernes indhold:

Bøgerne beretter om de begivenheder i Elis, Samuels, Sauls og Davids liv, som er væsentlige for det gud-dommelige budskab.

Beretningerne koncentrerer sig fortrinsvis om Davids liv, og viser hans vej til tronen (1 Sam) og hans tid på tronen (2 Sam).

I. Samuel, en dreng som var svar på bøn 1 Sam kap. 1-7.

Hannahs nødråb til Gud om en søn og hendes overgivelse af denne dreng til Gud (naziræer) bliver begyndelsen på en omfattende vækkelse i Israel, der ender med at gøre Israel til mellemøstens stormagt under Salomo.

På vejen mod dette herlige mål, bliver Israel næsten udsløjet af nabofolket filistrene, der også røver Pagtens Ark, tegnet på Guds tilstedeværelse i Israel. Kun Guds direkte indgriben fører Arken tilbage og ved at oprejse Samuel, fører han Israel til omvendelse og frihed på ny.

II. Overgang fra teokrati til monarki kap. 8-15.

Folket vrager Samuel og hans familie og kræver en konge. Gud udvælger et kongsemne til dem med de bedste menneskelige forudsætninger og beder Samuel salve Saul som konge.

Saul begynder godt, men hans egenrådighed og manglende lydighed til Gud diskvalificerer ham som Israels konge.

III. Gud oprejser en mand efter sit eget hjerte kap. 16-31.

David, umiddelbart en usandsynlig kandidat, salves dernæst af Samuel og føres til Sauls hof først som spillemand. Senere opnår han national berømmelse igennem tvekampen med kæmperen Goliath og efterfølgende militære sejre over filistrene.

Saul bliver betændt af en sygelig jalousi mod sin unge svigersøn og efter gentagende forsøg på at dræbe ham, tvinger til sidst David på flugt. David bliver samlingspunkt for en bande fredsløse, der konstant må undvige Sauls forfølgelse.

IV. David bestiger tronen efter Sauls død, 2 Sam 1-9:

Efter filistrene besejrer Israel og dræber Saul, salver Judas stamme David som deres stammes konge. Først efter den sidste del af Sauls rige går i opløsning, bliver David salvet som hele Israels konge.

David grundfæster det forenede kongerige ved at nedkæmpe filistrene og indtage den kanaanæiske fæstning Jerusalem, som han gør til nationens politiske og religiøse hovedstad.

Gud opretter en personlig pagt med David, der indebærer, at hans slægt bliver Israels evige kongefamilie. David undertvinger alle naborigerne og etablerer Israel som mellemøstens nye storrig.

IV. Davids synd og dets ødelæggende konsekvenser, 2 Sam 10-20:

Davids svaghed for kvinder og svigt som far fører først til opløsning af hans familie, derefter af hans stamme og endelig af hans rige. Kun ved Guds nådesindgreb indsættes han igen som nationens konge.

VI. Brudstykker fra Davids rige, 2 Sam 21-24:

David tillader blodhævn mod Sauls familie.

Davids evne til at tiltrække og indgyde mod i sine krigere.

Davids evner som digter og sanger.

Davids angerfulde omvendelse skaber grundlaget for Guds tempel.

Bøgernes temaer:

Det overordnede tema i Samuelsbøgerne er, hvordan Gud etablerer sit kongedømme i verden. (5 Mos 17:14-20), Samuels retledning (1 Sam 8:8-21), Guds pagt med David (2 Sam 7) og Davids sidste ord (2 Sam 23:1-7) giver rammerne for hvordan Gud ønsker sit kongedømme skal virke.

Han tillader et synligt dynastisk og centraliseret ledelse, blot det altid underlægges hans styre. Israels

konger bliver bedømt efter denne standard, for Israels kongedømme tilhører Gud, ikke mennesker.

Gud styrer Israel igennem sit profetiske ord. Han lader profeterne fastsætte og formulere kongedømmets rammer (1 Sam 8:10-22; 10:25).

Han lader dem udpege og salve kongeemnerne (1 Sam 10:1; 16:13) og han bruger dem til at rådgive (1 Sam 19:18; 2 Sam 7:1-17) overvåge og irttesætte den siddende konge (1 Sam 13:13-14; 15:11-35; 2 Sam 12:1-14; 24:10-19).

Hvis kongen afviger, kommer folket til at føle konsekvenserne af Guds dom.

Synd har en destruktiv kraft og forårsager en kædereaktion af bitre konsekvenser. Den onde cirkel bliver først brudt, når man søger Guds nåderige tilgivelse og tilegner sig hans rensende og genopbyggende kraft.

Beskrivelsen af den unge Saul er meget betagende. Han var ydmyg, tillidsfuld, åndeligt udrustet og salvet af Gud (1 Sam 9:21; 11:13; 10:6-10).

Hans brist var, at han inderst inde stolede mere på sig selv end på Gud. Kap.13-15 afslører hans egenrådighed overfor klare befalinger og indlysende omstændigheder.

På trods af at Gud fratog ham retten til at være Israels konge, fastholdt han indædt sin stilling og bekæmpede Guds plan. Hans liv ender i Guds forladthed, og et desperat forsøg på at finde støtte i forbudte okkulte kræfter (1 Sam 28:15-19).

David havde en svaghed overfor seksuel lyst og dyrkede flerkoneri (1 Sam 25:42-44; 2 Sam 3:1-5; 5:13).

I hans ægteskabsbrud med Batseba, overtræder han mindst fem af de ti bud og mistede sin moralske troværdighed, især overfor sin egen familie.

Derudover havde han et ilter temperament og var hensynsløs som kriger (1 Sam 25:13, 32-34), og hans sønner fulgte i samme spor (2 Sam 13:14; 28; 16:21-22; 1 Kong 11:1-3) og David, ligesom Eli og Samuel før ham, svigtede som fædre i opdragelsen af deres børn (1 Sam 2:29; 8:1-3; 2 Sam 13:21; 14:33).

Trods alle Davids fremragende evner og tiltrækkende personlighed, var han også en rå mand (1 Sam 27:8-12; 2 Sam 11:14-27), der til tider også var

på randen af åndeligt frafald (1 Sam 27:1-4; 2 Sam 24:1-10; Sl 32).

Når han alligevel kaldes "en mand efter Guds hjerte" (1 Sam 13:14; ApG 13:23), var det fordi han havde en oprigtig kærlighed og tillid til Gud. Når Gud konfronterede ham med synd, tog han ansvar for den og angrede og omvendte sig. Han tog imod Guds tilgivelse og rejste sig ydmygt på ny, fordi forholdet til Gud betød alt i hans liv.

Gud ser på hjertet og ser alt i mennesket (2 Sam 11:27-12:14).

Ingen kan ikke gemme sig bag fromme handlinger og ord (1 Sam 15:22-23).

Det afgørende for Gud er at vi ejer den rette indstilling overfor ham, og er villige til at tilegne hans retfærdige karakter. (2 Sam 12:13-14; 24:17,24-25; Sl 32).

Overtro:

Arken og andre af Israels religiøse effekter, ejede ingen selvstændig åndelig kraft og kunne ikke bruges til magi. (1 Sam 4:4-11). Heller ikke ritualer kan kompensere for en vantro livsførelse (1 Sam 15:22).

Disse midler kan aldrig bruges til at manipulere Gud (Am 5:21-24). Men siden Gud har valgt at åbenbare sig ved dem, skal de behandles med hellig respekt (1 Sam 5:1-7:1; 2 Sam 6:1-15).

Baggrundsinformation:

Kan Gud angre (1 Sam 15:11, 29, 35; 4 Mos 33:19)? Fortryde eller angre er oversat fra det hebraiske ord Nakham. Gud angre situationer, der kommer bag på Gud. Nakam betyder at sukke. Gud angre i den forstand at han sørger over at have Saul som konge.

1 Sam 16:14 taler om en ond ånd fra Herren, der overvælder Saul. 1 Sam 28:3-19 beskriver hvordan Gud taler til Saul igennem en åndemaner.

2 Sam 24:1-3 siger at Gud lokkede David til synd (se dog 1 Krøn 21:1).

Bibelens åbenbaring af Gud tillader ikke, at man identificerer Gud med ondskab. De ovennævnte eksempler har til formål at stadfæste Guds suveræne herredømme over alle ting.

Onde ånder og handlinger er underlagt Guds styre. Han kan bruge dem til at fremme sin gode vilje (som

fx korset), men det betyder ikke at han anerkender dem som gode eller legitime.

Hvis Samuel var fra Efraim, hvilken ret havde han til at virke som præst? 1 Sam 1:1 gengiver at Samuel var fra Efraim, men 1 Krøn 6:18-23 afslører at familien nedstammede fra præsteslægten Kehat. Forklaringen er at familien stammer fra en af Efraims levitiske byer (se Jos 21:4-5).

Bøgernes sammenhæng med resten af Bibelen:

Samuelsbøgerne er tredje led i Israels sammenhængende historie fra Josva til 2. Kongebog. Der er utallige henvisninger til bøgerne i både GT og NT, pga. nøglepersonerne Samuel, Saul og David. Messias-løfterne til David (2 Sam 7; ApG 13:23) er også af afgørende teologisk betydning.

Guds kongedømme skal opfattes anderledes end nationernes. Kongen i Israel var ikke en selvstændig regent med egen autoritet og magt.

Han var sat til at forvalte Guds styre i overensstemmelse med Moselov (5 Mos 17:14-20; Jos 1:7-9; 1 Sam 10:25) og blev vejledt igennem Guds profetiske ord (1 Sam 12:20-24; 13:13-14; 15:22-26; 2 Sam 7:5-16; 12:1-15; 24:10-19).

Folket og kongen skulle begge anerkende, at Jahve var Israels egentlige Konge (1 Sam 12:12-15) og de skulle altid sætte ham først i deres liv.

Retten til at sidde på Israels trone og til at styre den enkeltes liv tilhører Gud alene. Den rette indstilling overfor ham er derfor ydmyghed, taknemmelighed, tillid og en hengiven længsel efter at ære ham (2 Sam 7:16-29). På trods af tydelig brist, prægede denne indstilling David og det gjorde ham til kongen efter Guds hjerte (2 Sam 6:1-7:2; Sl 132), og derfor også til Israels konge ideal.

Når troende opdager, at de ikke lever i overensstemmelse med Guds herredømme, har de et valg. De kan enten vælge at forblive i oprøret, eller de kan omvende sig og standse oprøret (1 Sam 2:26-37; 28:15-19; 2 Sam 24:10-17).

I sin store nåde tager Gud imod angerfuld omvendelse og forbarmer sig over synderen. (2 Sam 12:13; Sl.51; 32).

Til tider lader han sin retfærdige tugt fortsætte med opdragende effekt (2 Sam 7:14; 12:7-25), og til andre tider lader han sin barmhjertighed helt at ophæve syndens konsekvenser (2 Sam 24:15-16).

Israel var motiveret af vantro, da de afviste det karismatiske dommerstyre og i stedet søgte en siddende konge, tillod Gud, at dette skete, som led i sine profetiske forudsigelser.

Selvom ingen af Israels konger levede op til Guds ideal, blev der vakt en længsel i folket efter en ideel Davids konge. Længselen blev endelig opfyldt igennem Jesus Kristus, der både fremviste de åndelige tegn som en Ånds udrustet dommerskikkelse og opfyldte alle de dynastiske krav som Davids søn (Luk 4:17-22; 19:37-40).

En dag vil han blive anerkendt universelt som Guds fuldkomne verdenshersker (Fil 2:9-11).

Profeten Samuel formaliserer profettjenesten, der kom til at fungere over de næste 600 år (1 Sam 9:9). Den urgamle, men mindre definerede "seer" rolle ("roeh" – en der ser syner, - forudser) blev overtaget af en mere officiel profetskikkelse ("nabi" – profet, en der kalder til pligt).

Profetens opgave var at formidle Guds budskab til nationen og dens ledere, på baggrund af Sinajpagten og Moselov (5 Mos 13; 18).

Gud brugte dem som sin stemme til at vejlede og irettesætte. Deri adskilte Israels profeter sig fra de omkringliggende nationers sandsigere og troldmænd, der ingen autoritet havde til at irettesætte enevældige konger.

Jesus i det Gamle Testamente:

Samuel forenede messiasembederne - præst, profet og dommer. Hannahs lovsang forudså en "salvet" konge (1 Sam 2:10).

Forjættelserne til David om, at en af hans sønner skulle herske til evig tid, have Gud som sin fader, samt bygge Guds hus (2 Sam 7:12-16), kan hverken opfyldes af Salomon eller nogen af de andre af Israels konger.

Kun Jesus opfylder disse forjættelser i deres ultimative betydning (2 Sam 23:1-7; Luk 2:11; Åb 5:3-12).

Under Abraham, 1000 år før David, havde Jerusalem allerede åndelig betydning. Herfra kom Melkizedek "Salems præstekonge" (1 Mos 14:17-24), der var symbol Messias kongelige præsteorden (Sl 110:4; Heb 5:5-10; 7:1-28) På byens Morija bjerg blev en vædder ofret i Isaks sted og på samme bjerg blev Guds Tempel grundfæstet under David (1 Mos 22:1-2; 2 Sam 24:18-25 med 2 Krøn 3:1).

1000 år senere skulle et nyt offer, på et kors, forlige hele menneskeheden med Gud og derved er Jerusalems navn blevet foreviget, som Guds egen hovedstad (Åb 21:9-27).

Bøgernes mest kendte afsnit:

- 2:1-10** Hannas profetiske lovsang
- 3:1-4.1** Drengen Samuel kaldes til profet
- 12** Samuels afskedstale til Israel
- 17** Davids tvekamp med kæmpen Goliat
- 6** David fører Arken til sin nye hovedstad Jerusalem
- 7** Gud indstifter en pagt med David og hans slægt